BUBO 1978

ORGAN FÖR

Lidköpings Fågelklubb

BUBO 1978
Årgång 2
Redaktör och utgivare:
Anders Widestrand

BUBO är ett årligt utkommande organ för Lidköpings Fågelklubb.
Den som önskar medlemskap i klubben kan vända sig till
Bo Hjelmström,Stötgatan 4 23545
Göran Axelsson,Hässjegatan 7 28325
Anders Widestrand,Trässbergsgatan 6 60982

Medlemsavgiften är 30:-. För familje- och juniormedlemmar 10:-
Medlemsavgiften kan sättas in på klubbens postgirokonto 727859-1.
c/o Hjelmström
Stötgatan 4
531 00 Lidköping

Rapportmottagare är Göran Axelsson Hässjegatan 7 53100 Lidköping
Tel:0510/28325.
För medlemmar finns särskilda rapportblanketter.

Uvrapporter lämnas till Nils Karvik Blåklocksvägen 1 531 00 Lidköping
0510/14238

Innehåll:

FÅGELSKÅDARE

Hur är en fågelskådare funtad? Med all rätt kan man börja undra när man studerar deras beteende. När vuxna människor i timtal kan studera ett obestämt flaxande bland buskar och vass och sedan i timmar diskutera om det var sångaren si eller så, eller stelna till med fladdrande öron för ett kvitter från buskaget. Räcker det inte med gråsparvarnas tjatter utanför sovrumsfönstret en söndagsmorgon?Enligt dessa så kallade experter är många gråsparvar pilfinkar. Sparv som fink vad spelar det för roll , tjattrar gör det i alla fall.

På tal om söndagsmorgon. Hur kan någon vettig människa kliva upp i ottan för att lyssna på detta kvitter? De flesta av dessa fågelskådare har alla dessa läten inspelade på skiva eller band, så varför lämna den sköna sängen. Det finns till och med fantaster som i den gråa höstmorgonen står och räknar kråkor och måsfåglar. Hur kan man? Varje vår är lika upphetsande för varje sann fågelskådare. Får de aldrig nog ? En sånglärka ser väl lika ut år från år eller tror man att utvecklingsläran går mot en ny storhetstid? Läran kanske utvecklas men fåglarna ser nog lika dana ut om femtio år , så varför detta flängande i markerna år efter år ?

I markerna ja. Under vintermånaderna kan man påträffa dessa kufiska varelser i sena natten lyssnande på ugglor. Förr i tiden förebådade ugglornas skrik en ond bråd död, nu är det bara i knoppen på de fågelintresserade som det står stilla. Något fel måste det vara när man kan stå som en saltstod i den mörka vinternatten och lyssna efter berguv eller vad det nu är .

Hur kan man vara gift med någon av dessa fantaster ? Under hela våren flänger de och far runt varje känd fågellokal i landet. Kommer de någon gång hem får du höra hur fantastiskt de har haft det. Du matas med detaljer om höksnäppan och lövfinken eller vad de nu heter. Några lämnar till och med barn och blomma för att tillbringa några dagar med likasinnade i någon avlägsen del av världen. Tror ni de studerar fåglar ? Har någon visat er alla de kort av fåglar som blivit tagna under en sådan resa ? Var det en fågel ?

När det gäller att köpa de senaste fågelböckerna finns det pengar i överflöd och motiven för att köpa tubkikare i stället för den välbehövliga vårkappan har samlats under lång tid för att beveka dej och förstå att en tubkikare är höjden av status bland de fågelkunniga . På tal om kikare, det räcker inte med en kikare. Två, tre stycken med olika förstoring plus tubkikare är standard utrustning. Utöver detta skall minst en kamera med ett flertal objektiv ingå i den obligatoriska utflykten. Exkursioner kallas det visst på fackspråk. Vad är det för fel på utflykt ? Under dessa utflykter åtgår det massor av film, men några bilder visas aldrig.

Är vi konstigt funtade ? Nej, men ett intresse för naturen och allt vad det för med sig. Vi som har upplevt en tidig vårmorgon med det rika fågelliv som den svenska våren kan erbjuda tillsammans med alla vårblommor vet att ingen sång i världen kan uppväga detta.Det industriella samhälle vi lever i , med hård belastning på vår natur , kräver ett engagemang från alla naturintesserade.

ÖLANDSRESAN

Fågelklubbens första verksamhetsår startade med en exkursion till våra kända fågelsjöar, Östen och Hornborgarsjön. Vårsäsongen avslutades med en resa till Öland och årets sista större aktivitet var besöket i Falsterbo.
Exkursionerna blev lyckade med ett tiotal deltagare på de längre resorna. Ölandsresan, med snö på vägen genom Småland och hård vind över Öland, gav ett fint ornitologiskt utbyte. Ett 120-tal arter observerades med den mindre flugsnapparen som kronan på verket.

När riktlinjerna för det gågna årets aktiviteter planerades , beslöts att dessa två exkursioner skulle återkomma. Ölandsresan bestämdes till den 4-5 juni med i stort samma program. Resan skulle med en folkvagnsbuss med undertecknad som guide bland Ölands många fågellokaler. Den första anhalten på resan skulle göras vid Ölandsbron där jag skulle ansluta.
När jag anlände till Ölandsbron fann jag gänget från Lidköping drickande kaffe vid ett solglittrande Kalmarsund. Humöret var på topp och förväntningarna stora inför besöket på den fågelrika ön. Vädrets makter var oss nådiga och efter en välbehövlig paus fortsatte resan mot Petgärde träsk .
Färden över sundet och genom det försommarfagra Öland är i sig själv en upplevelse och stämningen steg när vi klättrade upp i tornet för att få en fin utsikt över träsket och de låglänta omgivningarna. Ängshöken, vår kanske vackraste rovfågel , hade utlovats som säker observation och med lite tur även de två övriga kärrhöksarter som häckar i vårt land. I de små klarvattnen simmade sothöns och över vassarna svävade den bruna kärrhöken. Långt i fjärran sågs en blåvit rovfågel och efter en stunds dividerande kunde den artbestämmas till en blå kärrhök. Nu fattades bara ängshöken men den vägrade att visa sig. Efter en stunds väntan beslutades att en förflyttning skulle ske för att komma något närmare den plats där den håller till. När bussen stannade vid vägkanten svingade sig en vacker ängshökshanne upp i luften ett femtio-tal meter längre bort. Trots en febril aktivitet från våra med kamera försedda deltagare gled den graciösa fågeln utom räckhåll för teleobjektiven, men vi fick se alla våra kärrhökar inom loppet av en halvtimme.

Nästa mål för vår resa var de vackra ängarna vid Greda, där våra botaniska experter delade med sig av sina kunskaper medan vi väntade på den för våra trakter så sällsynta halsbandsflugsnapparen. Efter en stunds strövande bland hasselbuskarna fann vi den utanför en av de många fågelholkar som finns i området. Fotografernas kameror klickade som på den största presskonferens när flugsnapparen värdigt förflyttade sig bland grenarna. Tyvärr är det sällan vi får se resultatet av all den film som åtgår. Tiden medgav inget längre uppehåll men dessa ängar har en hel del att ge både av fåglar och växter,

Från Greda ängar fortsatte vi ytterligare mot norr och efter ett kortare uppehåll för inköp av läsk och glass styrde vi bussen mot en av de grunda vikarna på nordöstra Öland.

Lokalen, en av de bättre på norra delen av ön, brukar ge besökarna ett rikt utbyte av promenaden utefter stranden . De flesta av våra lärnarter har observerats och med lite tur kan den sällsynta dvärgnåden inräknas bland observa. Trots att en besvärande vind blåste utifrån havet med åtföljande vågor kunde ett antal sjöfåglar studeras. Flockar av ejder och svärtor gungade på vågorna och invid stranden sprang roskarlen och letade föda. De vackra skärfläckorna fångade allas intresse och agerade fotomodeller utan att störas nämnvärt. Flera av oss hade haft förrånen att få se de långbenta vadarna hemma i Lidköping, men detta var deras rätta miljö. Vid promenaden tillbaka till bussen fick vi tillfälle att studera en huggorm på den vegetationsfattiga stranden.

En god middag hägrade för de flesta och efter ett kortare uppehåll vid Alböke för en kort glint av rödspoven kunde vi stilla vår hunger i Borgholm.

Under den fortsatta färden söderut kunde vi beundra de vackra orkideerna som finns i riklig mängd på Öland. Vid den förr så fågelrika Köckelmossen kunde även södra alvarets rika flora studeras medan lärkorna drillade över våra huvuden. Ljungpiparen, på Öland kallad alvargrimnen , brukar låta sin visslande stämma ljuda över Köckelmossen men saknades i dag. Sånglärkan, tofsvipan ,ljungpiparen och rödbenan tillhör alla Ölands karaktärsfåglar. Den östra vägen mot Ottenby gav rika tillfällen , till studier av ytterligare en av Ölands vanligaste fåglar, gravanden. Efter några kortare uppehåll anlände vi till Ås och övernattningsstället. Inkvarteringen och en snabbfika gick rackt för södra udden skulle inventeras innan det var dags för en välbehövlig vila.

I den tidiga söndagsmorgonen kunde vi konstatera att näktergalen och rosenfinken sjöng lika vackert som hemma i Lidköping. Tyvärr fick vi ej höra kornknarren denna gång med i södra lunden ljöd sommargyllingens klara toner från trädkronorna och ute på Schäferiängarna tävlade brushanarna om vem som var färgrannast.Södra udden med lundarna tillhör ju våra mest kända fågellokaler, med en hög besöks frekvens som följd, fordrar en väl tilltagen tid till förfogande för att ge besökaren tillfälle att hinna med hela området.Vårt besök vid Ölands södra udde gav vad vi väntat,men inga överraskningar.

Den sista anhalten på vår resa var Beijershamn, en av de mest välkända fågellokaler på Öland efter södra udden. Många intressanta arter har noterats här med bl.a den första kända häckningen av aftonfalk i Sverige. Höksångaren, som häckar i omgivningarna , hade utlovats som säker observation och en välbehövlig kaffepaus förlades till ett strategiskt ställe. Turen var på vår sida för efter en kort stund hördes den trädgårdssångarliknande sången från ett buskage. Den vackra sångaren med det höksliknande utseendet kunde studeras ilång stund.Efter en promenad till fågeltornet var det dags att tänka på hemfärd. Besöket på Öland avslutades med en stärkande måltid inför den långa bussresan till Lidköping.

Resultatet av resan, något över 100 arter, med flera nya för många av oss tillsammans med den Ölandska naturen lockar även nästa år.

Vi ses på Öland den 20-21 maj.

K-E.O

FÅGELOBSERVATIONER AV MEDLEMMAR UR LIDKÖPINGS FÅGELKLUBB 1977?

Sammanställda av Göran Axelsson

Smålom: 2 ex 27.8 och 4 ex 25.10 Kinneviken (KS).

Smådopping: 1 ex Kinneviken 4.8 (KS).

Alfågel: 3 ex Kinneviken 30.10 (KS).

Bergand: flera obs i Kinneviken, största antal 28 ex 10.10 (KS).

Svärta: flera obs i Kinneviken, största antal 12 ex 14.8 (KS).

Sjöorre: flera obs under vår och höst i Kinneviken, som mest 118 ex 16.10 (KS).

Ejder:flera obs under våren i Kinneviken, som mest 11 ex 28.4 (KS).

Gravand: 1 par Kinneviken 17.4 - 4.5 och 4 ex 23.5 (KS).

Prutgås: 12 ex mot S över Lidköping 18.10 (KS).

Vitkindad gås: 1 ex Kinneviken 22 - 23.10 (KS).

Kungsörn: 1 ex Ymsen 19.11 (AW mfl).

Obestämd örn: 1 ex Rackeby 12.8 (AW,AA).

Aftonfalk: 1 ex, honfärgat, Lidköping 2.6 (KS).

Småfläckig sumphöna: 1 ex spelande Söne mad 27.5 (KEO,BH).

Kornknarr: 1 ex hördes vid Råbäck 11.6 (KEO,GA mfl).

Rördrom: 1 ex Kinneviken 22.5 (KS) samt 1 ex Söne mad 27.5 (KEO,BH).

Roskarl: som mest 12 ex i Kinneviken 24.7 (KS).

Myrspov: som mest 90 ex i två flockar i Kinneviken 20.7 (KS).

Kustpipare: som mest 30 ex i Kinneviken 4.8 (KS).

Rödbena: som mest 27 ex i Kinneviken 30.7 (KS).

Kärrsnäppa: som mest 180 ex i Kinneviken 26.7 (KS).

Spovsnäppa: som mest 6 ex i Kinneviken 4.8 (KS).

Sandlöpare: som mest 6 ex i Kinneviken 28.7 (KS).

Turturduva: flera obs i Lidköping,bla två spelande (KS).

Hökuggla: 1 ex sågs under jan i Såtenäs (KEO).

Härfågel: 1 ex Gillstad 5.5 (GJ).

Dvärgmås: flera obs i Kinneviken under sommaren (KS).

Trädlärka: 1 ex sjöng under våren i Råda (GA mfl).

Sommargylling: 1 ex hördes vid Ullersund 29.5 (BA).

Ringtrast: 2 ex Hindens rev 4.5 och 1 ex Kinneviken 19 - 20.10 (KS).

Svart rödstjärt: 2 ex sjöng i Lidköping, varav en säkert häckade (KS).

Näktergal: 2 ex sjöng inom Lidköpings kommun.(KS mfl)

Gräshoppsångare: 10-talet sjungande inom kommunen.

Trastsångare: 1 ex Kinneviken 22.5 - 25.5 och 1 ex Amperna 24.6 - 27.6 (KS).

Kärrsångare: 1 par N Härene 5.6 - 25.6 och 1 ex Hasslösa 26.6 (ES).

Vinterhämpling: ca 2000 ex i Kinneviken i början av april (KS).

Ortolansparv: 1 par Resville i början av maj (ES).

Lappsparv: 1 ex Söne 4.5 och 1 ex Kinneviken 22.10 (KS).

Observatörer: AA = Anders Andersson,AW = Anders Widestrand,BA = Bertil Alfredsson
BH = Bo Hjelmström,GA = Göran Axelsson,GJ = Gunilla Johansson,
ES = Einar Svensson,KEO = Karl-Erik Olofsson,KS = Kjell Svensson

INVENTERINGAR

Under kvällen och natten den 27 maj 1977 inventerade 9 av klubbens medlemmar Söne mad med omgivning.Vi arbetade i fyra lag.Två lag paddlade,ett i Främmestadsfjorden och ett norr om skjutfältet.Till fots undersökte ett lag Söne mad och ett lag skjutfältet.Vi startade vid 20.30-tiden.
I vassområdena dominerade sävsångare,rörsångare och sävsparvar men två vattenrallar, en rördrom och en småfläckig sumphöna hördes också.Bland andfåglarna noterades gräsand och storskrake och dessutom brunand,kricka och årta.
Flera årtor sågs flyga över den vattensjuka maden.Minst 5 gräshoppsångare hördes under kvällen på maden och skjutfältet.Karaktärsarter här var annars gulärla och buskskvätta.Öster om maden där marken är torrare varnade flera storspovar och i skymmningen jagade ett hornugglepar.Vid midnatt skildes vi åt efter,vad vi tyckte ha haft en givande kväll.

Under 1978 har klubben planerat fyra inventeringar.Den första ägde rum den 18.2, då strandzonen mellan Kedum och Söne inventerades på vinterfåglar.
Nästa inventering blir den 17.3.Då skall vi lyssna efter ugglor på västra delen av Kålland.
Den 26.5 skall vi tillsammans med övriga klubbar i länet inventera våra kärrmarker,där vi framför allt skall lyssna efter gräshoppsångare,flodsångare, vassångare,sumphöns och kornknarr.Dessa arter är årets riksinventeringsarter.
Aktuella inventeringsområden är Söne mad,Kedum,Otterstadsviken,Spårön,Tjärsjön,mm.

Slutligen en inventering den 10.6,då vi skall undersöka strandzonen mellan Kedum och Söne.Arter som då skall inventeras är rovfåglar,änder,gäss och knölsvan.Vi startar kl 3.00 på morgonen.
Redan nu vill jag påminna om att 1979 års riksinventeringsarter är brun kärrhök,

snatterand,årta och knölsvan.Så du kan ju redan i år hålla utkik efter var dessa arter kan häcka.
Slutligen hoppas jag att du kan ställa upp på så många inventeringar som möjligt. En av klubbens viktigaste uppgifter är ju att kartlägga fågelarternas utbredning i kommunen,så att vi skall kunna fungera som ett trovärdigt remissorgan i naturvårdsfrågor rörande fåglar.

Göran Axelsson

Rapport från Berguvsprojektet på Kålland 1977
Av Nils Karvik.

Under februari och mars månad 1977 genomfördes en inventering av de vilda uvarna. Med hjälp av fågelklubbens medlemmar avlyssnades olika aktuella områden där vi misstänkte att berguv skulle finnas.Vid två tillfällengjordes avlyssningarna med hjälp av ett större antal medlemmar samtidigt och med kommunikationsradio som hjälpmedel,för att på så sätt hålla kontakt med de olika grupperna.Resultatet av 1977 års inventering blev,trots ett gott arbete av deltagarna,överraskande dåligt.Endast vid ett tillfälle hördes en uv ropa!
Under våren inkom från allmänheten 8-10 trovärdiga uvrapporter.
Vi var under våren väldigt spända på att se om den nya avelshonan i det unga paret skulle vara könsmogen och kunna gå till häckning.Men vi fick vänta förgäves.Hon gjorde inte ens ett försök att lägga sig.Då var det bara att hoppas att Lotta(den 23-åriga honan) skulle lägga sig för att värpa.Det blev en lång väntan.Inte förrän den 15/4 låg hon stadigt i sin värplåda.Cirka 10 dagar senare än året före.När tiden för kläckning var inne låg hon fortfarande väldigt stadigt.Det visade sig senare att hon låg på två rötägg.Orsaken till detta tror vi berodde på att smältvatten från det ovanligt tjocka snötäcket runt buren och värplådan drog sig in i bobalen och gjorde den alltför fuktig.Alltså producerades ingar ungar på Bäckhagen 1977.
Den 1 juni släpptes de fyra ungar som under vinterhalvåret lärt sig fånga levande byte i jaktvoljären.Dessa fyra ungar var förutom ringmärkta även märkta med ett s k vingnummer.Med hjälp av detta nummer är det lättare att identifiera de olika uvarna i naturen.
Detta har också visat sig på det stora antalet rapporter vi har fåttin under sommaren och hösten.Av de 4 uvar som släpptes har vi kunnat följa 3 av dem tack vare vingnumret.
P g a att det blivit nya ägare på Bäckhagen flyttades under nov och dec,med hjälp av klubbmedlemmar,den mindre avelsburen till jaktvoljärskötaren Lars Svensson i Strö. Den större avelsburen finns tv kvar och skall skötas av den nye ägaren vilket vi är mycket tacksamma för.
Detta är i stora drag det som hänt på uvfronten under 1977 i våra trakter.Jag hoppas få återkomma med rapporter även i kommande nummer av BUBO.

VÄNERNS FRAMTID

Med den snabba ökningen av antalet fritidsbåtar och vänerstranden som ett allt mer attraktivt rekreationsområde utsätts Vänerns skärgårdsområden och stränder för ett massivt tryck i form av störningar på fågelfaunan och slitage på vegetationen.
Graverande exempel på störningar och slitage finns framför allt i Segerstads skärgård, Mariestads skärgård och Kållandsös skärgårdar dvs. inom de områden där besöksfrekvensen är störst.
Samma trend visar sig alltmer i övriga skärgårdsområden. Inte minst båtsäsongen 77 då skärgårdarna under de vackra veckosluten i maj-juni månad(den känsligaste tiden) hade en besöksfrekvens av icke tidigare skådad omfattning.
Dessa fakta visar klart att skyddsområden med det snaraste måste avsättas för att inte fler arter skall försvinna ur Vänerns fågelfauna. Att naturvårdsområden eller rena fågelskyddsområden måste finnas bör för varje ansvarskännande individ vara en självklarhet.
Läget, storleken och graden av tillgänglighet för sådana områden bör bestämmas genom samarbete mellan länsstyrelsernas naturvårdsorgan, båtorganisationer samt ornitologisk, botanisk och geologisk expertis.

Mål och riktlinjer för bevarandet av Vänerns fågelfauna.

1. Samtliga vänerskärgårdar samt på sikt även vänerstranden bör detaljinventeras. Detta för att erhålla en dokumentation av arternas utbredning, speciellt hotade arter.
   Ett totalinventerat väneområde kan sedan utgöra basen vid fördelningen och bildandet av natur- eller fågelskyddsområden.

2. Ett antal större skärgårdsområden, belagda med landstigningsförbud under tiden 1.4 - 31.7, bör avsättas kanske i form av naturskyddsområden där förutom ornitologiska även övriga faunistiska, botaniska och geologiska värden tillvaratas.

   Områden eller delar av sådana skärgårdsområden där ännu inte båtlivet etablerats helt är Lurö-Eskilssäters skärgård, Djurö skärgård, Millesviks skärgård, Arnöskärgården samt Åråsviken.

   Inom övriga hårt frekventerade områden läggs skyddsområden så att fågelfaunan kan fortleva.

Motiveringen till att avsätta större områden är:

a) Hela vänerbiotoper bevaras, inte enbart delar av sådana.

b) Störningskänsliga och hotade arter såsom fiskgjuse, storlom och grågås kräver stora sammanhängande skyddsområden för en säkrad reproduktion.

3.a) Alla häckningslokaler för fiskgjuse skyddas. Vid grava störningar ex,vis misslyckad häckning under flera säsonger på grund av störning, flyttas boplatsen.

b) Alternativa boplatser för fiskgjuse sparas.

4. Potentiella häckplatser för berguv och pilgrimsfalk avsätts.

5. Fågelfaunan måste fritt få utvecklas. Naturliga förändringar i en arts utbredning kan inte ske om inte plats finns för expension (nykolonisation).

6. Ingen avverkning i vänerskärgårdarna. Därmed ges sådana arter som fiskgjuse och lärkfalk tillfälle att häcka även inom områden vilka inte är skyddade.

7. Ett av naturvårdens mål bör vara att på sikt genom uppfödning/ utplantering få havsörn, berguv och pilgrimsfalk åter etablerade i Vänern.

Dessa synpunkter har vid två tillfällen framförts av Hans Kongbäck,Höckerum.Bl.a vid ett naturvårdssymposium om Vänerns framtid i Karlstad under hösten dels vid ett symposium anordnat av Svenska båtunionen i Åmål nu i januari. Han har därvid gjort sig till tolk för vad de ornitologiska föreningarna runt Vänern anser i denna nog så viktiga fråga.

Anders Widestrand

Två atlasrutor i Lidköping-en kort redogörelse

Av Kjell Svensson

Svensk fågelatlas är en riksomfattande inventering som startades 1974 och beräknas pågå 10 år framåt.Huvudsyftet är att kartlägga samtliga häckande fåglar i Sverige.

Hela landet indelas i kvadratrutor om 5x5 km^2(samma som ett ekonomiskt kartblad).I norra Sverige dock 10x10 km^2.Ytan genomsöks sedan under ha ningssäsongen.Inventeringen är kvalitattiv.Det är alltså inte frågan om att räkna varje par,utan man gör helt enkelt upp en artlista och markerar varje art med en siffra,motsvarande några av de 20 häckningsindicierna som finns.Ex indicie 1=arten observerad under häckningstid(svagaste indiciet)

20=ägg eller ungar iakttagna i bo(starkaste indiciet)

Indicie 20 är kanske alltid ej att föredra då det förutsätter en alltför riskfull närvaro. Tidpunkten för inventeringarna bör förläggas sent på säsongen dels för att få höga häckningsindicier dels för att alla senkomna arter ordentligt skall ha kommit igång med häckningarna.I våra trakter innebär detta i början på juni.Tidigt häckand arter får naturligtvis inventeras tidigare.

Tiden som åtgår för genomsökandet av en ruta är svår att ange.En ruta med ex åkermark eller öppet vatten går naturligtvis fort att inventera mot en ruta med mycket varierad biotop.30-45 timmar är dock normalt.Då bör man ha hunnit att gå igenom området flera gånger.Både tidiga och sena besök krävs. Man skall dock inte lägga ner onödigt arbete på att få höga indicier på vanliga arter som ex lövsångare,bofink som man redan vet finns i området. Bättre är då att använda tiden till att söka höja häckningsindicierna på mindre vanliga arter.

Två sådana rutor har jag gjort inventering på under 1977.En norr Lidköping och en sydväst Lidköping.Den förstnämnda består till större delen av öppet vatten.I norr lite skog med sommarstugebebyggelse.I söder en del av Lidköpings industriområde.Området uppvisar ingen större artrikedom,men några arter kan nämnas.Av vadare häckade strandskata(som dock misslyckades),mindre strandpipare och flera par drillsnäppor.En iten koloni fisktärnor (där dock bara två par fick fram ungar kan också noteras..En svart rödstjärt varnade i mitten av juni och flera par av m.korsnäbb i norra delen.

Den andra rutan visar upp betydligt fler och intressantare arter.Området består österut av ett större sammanhängande vassområde med intilliggande strandskog.I söder skogs-och åkermarker samt i väster större delen av Lidköpings stad.Av häckande och tillfälliga sedda arter under den aktuella tiden (summa 96)skall jag här nämna de intressantare.

I vassområdet häckade skäggdopping och gräsand.En rördrom tutade i slutet av maj.Flera spelandevattenrallar.Minst 4grönhoppssångare samt åtskilliga par av säv- och rörsångare.I strandskogen och annan lämplig biotop häckade flera par rödvinge-trastar.Av rovfåglar förekom sparvhök och ormvråk sparsamt.Dock ej någon konstaterad häckning.En hona av aftonfalk sågs i början av juni,Av vadare förekom strandskata,m.strandpipare,tofsvipa och drillsnäppa.Turturduvan spelade på flera platser. Även spelflykt kunde ses.Den höll till i utkanten av Lidköping.På hyggen och annan lämplig mark höll nattskärran 3-4 revir.Där fanns också några par törnskator.Ett par av svrt rödstjärt sågs med en kull om 2-3 ungar i slutet av juli.Till sist kan nämnas en näktergal som sjöng och underhöll många Lidköpingsbor kvällar och nätter vid Lidan i centrala staden.

Fågeltornet vid Truve

Medlemmarna i Lidköpings fågelklubb kan nu glädja sig åt att ett observationstorn i Truve nu är i det närmaste färdigt.Fördelarna med ett torn på just den här platsen är många.Man får en utomordentlig utsikt över Kinneviken.Att stå här och räkna flyttfågel kommer säkerligen att vara mycket stimulerande.Närheten till Lidköping gör ju att man når tornet snabbt.Det kommer därför med all säkerhet att bli en samlingspunkt för klubbens medlemmar.Dessutom kommer säkerligen tornet att bidra till att fågellivet i Kinneviken blir ordentligt kartlagt.Vassarna här döljer ju åtskilliga rariteter.Att tornet kommer Lidköpings skolor till del står ju också klart.Här kan eleverna få en mycket värdefull inblick i hur biotopen i Kinneviken är och hur värdenfullt det är att vi har den bevarad för både människor och fåglar.

Vi ses alltså ute vid Truve!

PS.Till dig som inte hittar dit ut:Kör vägen mellan Lidköping-Källby. Mitt för Truveholms gård(golfbanans träningsplats)sväng ner och kör över järnvägen.Ta den lilla väg som går åt höger.Kör den några hundra meter till parkeringsplatsen.Därifrån är det bara 50 meter till tornet.

Barbro Axelsson

PROJEKT VADARE I KINNEVIKEN

1977 blev ett magert år då det gäller de rastande vadarna. De föregående årens halvmils långa sandstränder var på grund av det höga vattenståndet helt försvunna. Visserligen sjönk vattnet ganska kraftigt under augusti, men de sandstränder som då blottades blev alldeles för små, för att de skulle kunna utgöra några rastplatser av betydelse. September blev dessutom så nederbördsrik, att någon fortsatt vattensänkning ej skedde. Många vadare utnyttjade i år de nya rastlokaler som skapats runt Kinneviken. Som exempel kan nämnas ett vattenfyllt grustag som blev ett utmärkt tillhåll under hela hösten. Klart är emellertid att de flesta vadarna sträckte förbi Kinneviken. Ett flertal observationer pekar också på att många vadare sträckt över på stor höjd.

Sträckets förlopp

Redan vid midsommar noterades de första sträckande Tringa-arterna, bl.a svartsnäppa och rödbena. Något betydande sträck förekom dock ej förrän i mitten av juli. Framförallt märktes då ett avsevärt sträck av Calidris-arter, där kärrsnäppan var helt dominerande. Under slutet av juli och första delen av augusti fortsatte det kraftiga sträcket. De flesta vadararterna kunde då noteras. Vid denna tid uppträdde som vanligt några flockar med sandlöpare. I år blev dock antalet av betydligt blygsammare omfattning. Från mitten av augusti mattades sträcket avsevärt. Detta är en normal svacka i sträckets förlopp. Under normala år brukar sträcket sedan öka i omfattning från slutet av augusti och höga dagssiffror noteras ofta i början av september. I år blev dock sträcket från mitten av augusti fram till säsongens slut tämligen svagt.

Sammanlagt inräknades 1940 fåglar, vilket jämfört med exempelvis förra året betyder, att endast en fjärdedel så många ex. observerades i år. Årets siffra är i särklass den lägsta sedan 1973.

Anmärkningsvärda omsättnings-siffror

Enkelbeckasin	103 ex.	Drillsnäppa	147 ex.
Roskarl	30 ex.	Kärrsnäppa	722 ex.
Småspov	37 ex.	Sandlöpare	16 ex.

Förhållande mellan vadare 1974 - 1977

Art	% 1974	% 1975	% 1976	% 1977
Strandskata	2,88	3,16	1,14	2,31
Tofsvipa	1,15	1,66	10,93	14,58
Pipare o. roskarl	10,96	9,06	10.27	8,47
Enkelbeckasin	0,46	0,73	0,18	5,30
Spovar	1,87	3,13	4,65	9,47
Tringa-arter	5,04	6,95	2,77	11,51
Calidris-arter	65,48	63,50	66,98	44,14
Brushane	12,01	11,76	3,25	4,32

Häckningar
Under 1977 har påbörjats en inventering av de häckande vadarna runt Kinneviken. Inventeringen syftar till att ge en både kvalitativ och kvantitativ bild av vadarnas sammansättning. Detta kommer förmodligen att ta några år, beroende på vattenstånd o.dyl. Hittills har jag fått en något så när tydlig bild av hur många arter av vadare som häckar. Däremot är antalet par av respektive art svårare att få en exakt bild av.

Strandskata: 3 kända häckningar under 1977, varav 2 inom Lidköpings kommun. Ytterligare minst 2 par finns troligtvis på Kållands östsida.

M. strandpipare: Minst 5 par häckade under 1977. 4 par i Lidköping. Arten missgynnades delvis av det höga vattenståndet. Den första kullen kläcktes 22 juni, det betyder att äggen lades i slutet av maj, vilket inte är speciellt tidigt. Den sista kullen kläcktes i månadsskiftet juli - augusti. Denna kull är säkerligen omlagd, men det visar ändå vilken lång period som häckningssäsongen omspänner för arten.

Drillsnäppa: Denna art är det mycket svårt att få fram en något så när exakt siffra på, då lämplig häckningsbiotop finns, förutom vissa strandavsnitt i södra delen, runt hela Kinneviken. Ulfstrand & Högstedt anger att 0,5 par per km^2 kan synas motiverat (Anser 76:1). Denna beräkning torde kunna överföras till Kinneviken, vilket skulle betyda att ca 20-25 par häckar.

Rödbena: Ingen konstaterad häckning under 1977, dock har enstaka ex. setts vid Ullersund och Kållandsö-kusten under häckningstid.

Ringmärkning:
Märkningen blev också lidande av det höga vattenståndet. Det blev svårt att placera fällorna i lämplig biotop. Istället inriktades märkningen på de häckande vadarna i området. Således märktes 3 pull av strandskata. Vad mindre strandpiparen beträffar, märktes 2 kullar med 3 resp. 4 pull i Lidköping. Ytterligare två häckningar konstaterades i området, men dessa bon övergavs på grund av störningar. I Kinnevikens östra del märktes också 3 pull.
Andra arter som märktes var bl.a: fisktärna, sädesärla och kråka. Dessutom märktes ett flertal kullar av tofsvipa runt Kinneviken.

Planerat arbete för 1978:

1. Räkning av rastande vadare:
   För att få ett jämförelsematerial till tidigare års hög- och lågvatten hoppas vi i år på ett normalt vattenstånd i Vänern.

2. Sträckräkningar:
   Dessa kommer att utföras i samma omfattning som tidigare år. Speciellt viktigt att notera är fåglarnas sträckriktning.

3. Inventering av häckande vadare:
   Kartläggningen av häckande fåglar som påbörjades 1977 fortsätter även i år. Alla iakttagelser under häckningssäsong är av stor betydelse.

4. Ringmärkning av vadare:
   Förutom pullmärkning sker märkning om vattenståndet tillåter, från juli - oktober. Denna märkning kommer att ske med vadarfällor.

Sträcket vid Krikudden,Stora Eken, 24/9-1/10 1977

En grupp har under en vecka följt flyttfågelsträcket över Stora Eken. Här följer en sammanställning av iakttagelserna av Jan Skidell.

Vid Ladudden,Värmlandsnäs,noteras årligen höga sträcksiffror.1975 räknades juni-november 668 089 fåglar varav kan nämnas 1921 bläsänder,49889 ringduvor, 27550 ladusvalor,52 731 grönsiskor och 383 835 bo/bergfinkar.Stora Eken utgör en naturlig mottagningslokal för dessa fåglar.Tidigare har endast sporadiska sträckräkningar gjorts,så det var i stort sett en helt okänd lokal som besöktes

Vädret:24/9 var det dimma på morgonen vilket förklarar det dåliga resultatet. 25/9 tom 27/9 dominerade klart väder,svaga vindar upp till 5m/s och dagstemperaturer på 10-15°.28/9 var det klart på morgoen men det mulnade allt mer för att till slut hela himlen var täckt av ett tunt molntäcke 12.00.Vinden var något hårdare(upp till 10 m/s).Vinden tilltog på eftermiddagen och vid 16-tiden regnade det.29/9 bedömdes molnigheten till 2/8 i soluppgången och en svag ssv vind blåste.7.25 inträffade dock ett dramatisktomslag i vädret.Vinden ökade till 15 m/s och ett häftigt regn utbröt.Detta oväder pågick till 7.50 då regnet upphörde och vinden mojnade.Det klarnade därefter upp.Vinden ökade återigen för att 10.20 vara uppe i 13-15 m/s.30/9 var det helmulet på morgonen.Vinden 8-10 m/s och temp, +12°.Vädret under denna dag kännetecknades av växlande molnighet för att till slut helt klarna upp.Även denna dag noterade vindstyrkor på 15 m/s.1/10regnade det i soluppgången och blåste 8-10 m/s. Regnet upphörde 7.10 och vinden mojnade.Resten av dagen kännetecknades av uppehåll och 7-8/8 molnighet.

Observationstider:

09-24	05.45-10.00	09-28	05.30-12.00
09-25	05.30-14.00	09-30	05.30-14.00
09-26	05.30-12.00	10-01	05.30-11.00
09-27	05.30-12.00	09-29	05.30-11.00

Kommentarer till tabellen:

Vid Krikudden registreras i stort sett två typer av sträck,dels sjöfågel som passerar utanför ön dels småfågel som kommer in till ön och vanligen rastar där I enstaka fall har fåglar som lyft från skogen och försvunnit söderut på hög höjd noterats som sträckare.Särskilt de två sista dagarna då det var något sträck att tala om,märktes det tydligt att det dröjer nästan två timmar från soluppgången innan några större mängder småfågel börjar sträcka in.Detta är helt naturligt eftersom fåglarna inte startar förrän tidigast i gryningen från Värmlandsnäs.Sträcket är betydligt mindre koncentrerat här än vad som är fallet på en sydgående under höststräcket.Detta gör att mycket småfågel passerarutom höthåll(oftast ser man dem bara med hjälp av kikare) och förblir obestämda. Krikuddens ledlinjeeffekt är starkt beroende av vädret.Vid låg molnhöjd och

och dålig sikt följer fåglarna land i större utsträckning än i klart väder och blir därmed koncentrerade till nordgående uddar.Väster om Krikudden finns ytterligare en udde som t.o.m. ligger något nordligare.Dagar med SV vind kan det tänkas att det sträcker mer småfågel där.Någon bevakning hölls dock ej där pga att gångtiden var ungefär en halvtimma längre än till Krikudden.Under de första dagarna då sträcket var minimalt passerade troligen en hel del fågel på mycket hög höjd.Några direkta bevis för detta saknas dock.

Lom,skäggdopping,storskarv,skrak:Dessa arter förekommer normalt i Vänern och det är mycket svårt att avgöra om det är fråga om lokala förflyttningar eller sträck.Flera ex som registrerades som sydsträckande kan endast ha gjort lokala förflyttningar.

Rovfåglar:Dessa sträckte genomgående in på mycket låg höjd,ofta tätt över vattenytan.Mest rovfågel sträckte in 30/9 då 9 individer noterades.Vädret var då ganska klart och det blåste upp till 15 m/s SSV vind.Havsörnen den 29/9 sågs komma in efter ett häftigt oväder tätt efter vattenytan.Den landade på det nordligaste skäret och satt och torkade vingarna där likt en skarv någon minut.

Fiskmås och gråtrut:Ett stort antal gråtrutar sågs varje morgon flyga målmedvetet söderut i Kinneviken.De kom aldrig tillbaka under observationstiden. Dessa fåglar ansågs endast göra lokala förflyttningar för att proviantera i Kinneviken och sedan vända tillbaka mot kvällen.Inga gråtrutar noterades därför i sträckprotokollet.Situationen är förmodligen liknande för fiskmås. Flockar som kommit och flugit målmedvetet och ganska snabbt söderut har dock noterats somsträckande.Undersökingar av dessa arters beteenden efterlyses!

Nötskrika:24-25/9 förekom arten mycket vanligt på ön,men den 26/9 noterades att en klar minskning hade skett.

Denna korta period ger knappast någon rättvisande bild av sträcket utan en mer omfattande observationsserie krävs.Kanske en uppgift nästa höst!
Även om de första dagarna var fågelfattiga så livades de alltid upp av någon raritet.Detta får även tas som ett bevis på Krikuddens kvalifikationer som sträcklokal.

Observatörer:Claes Hermansson,Lennart Larsson,Jan Skidell,Bernt Wilson, Jonny Berggren,Lars-Göran Ottersten,Roland Johansson.

Rastande och sträckande fåglar vid Krikudden 24/9-1/10. Siffror inom parentes anger rastande ex och troliga lokala förflyttningar. Sträckförsök redovisas ej.

Art	24	25	26	27	28	29	30	1	Totalt sträckande
Lom sp	4	3(3)	4(1)	2(1)	1(2)		3(1)	(4)	17
Skäggdopping	(2)	(1)	3						3
Storskarv	(1)	3	3(3)	(1)	2(3)	3(5)	5(4)	3(5)	19
Häger				1(1)					1
Gräsand								1 E	1
Vigg						1		1	2
Knipa	3	2					(2)	(1)	5
Anatidae ind.			3 N	5	1 NE		10	1	17+ 3 N
Storskrake	4	7			2		3		16
Småskrake					3(4)			7	10
Obst.skrak	8(2)	13		12(4)			30	6	69
Obest.gås				30					30
Knölsvan			3						3
Ormvråk		2		(3)			(2)	1	3
Obest. vråk			2						2
Fjällvråk							2		2
Sparvhök	1	1	1				4	2	9
Duvhök		1					1		2
Havsörn						1			1
Bivråk	1						1		2
Blå kärrhök			1	1					2
Lärkfalk				1(1)			1		2
Trana		10	3				3		16
Silltrut						(1)		(1)	-
Fiskmås	10		25	107	22	30	27	60	281
Skrattmås	33	24							57
Skogsduva				1		2			3
Ringduva		50		(5)		(4)	7		57
Tretåig hacksp.	(1)								-
M hackspett		(1)							-
Hackspett				1					1
Sånglärka	1	7	9	16N	10				27+16N
Berglärka					1				1
Lärka sp		3							3
Ladusvala		3		14			4	30	51
Svala sp							1	10	11
Kråka	(4)	2	(9)				17		19

Art	24	25	26	27	28	29	30	1	Totalt sträckande
Kaja		2							2
Nötskrika	(9)	15	26	24(3)	4		17		86
Talgoxe								1	1
Blåmes				17			4		21
Talgoxe+Blåmes		30(35)	32				7		69
Blåmes+Svartmes								20	20
Parus sp							25		25
Björktrast	10	9	2		1				22
Rödvingetrast					1				1
Obest trast		2							2
Järnsparv								3	3
Ängspiplärka	5	40	14	13			320	64	456
Trädpiplärka	4	3	2						9
Piplärka								4	4
Sädesärla	30	42	66	47	7	6	112	30	340
Forsärla			1(1)						1
Ärla								1	1
Varfågel								(1)	–
Stare			31						31
Grönsiska	27	32	19	106	161	24	322	18	709
Hämpling		12	46	15(2)	1		9		83
Gråsiska				2			1	7	10
Korsnäbb							1		1
Bofink	3			3				4	10
Bergfink		2	2	6	1		1	668	680
Bo/Bergfink							40	175	215
Bo+Bergfink							75	525	600
Fink			14	20			348	124	506
Gulsparv			1	1	1			1	4
Sävsparv	8	5	16	9	2	1	7	16	64
Lappsparv	1				3		1		5
Snösparv								1	1
Obest fältsparv								2	2
Pass.non,det.	15	51	16	10	3	8	417	84	604
Summa	168	391	345	460	219	76	1826	1870	5355

UPPROP

FISKGJUSE

För att under ett antal år framåt kunna följa upp och undersöka fiskgjusens (pandion haleatus) utbredning och numerär på Kålland och Kållandsö, efterlyses följande uppgifter:

1. Boplats (noggrann platsangivelse).
2. Tidpunkt för observationerna.
3. Har boet följts upp en längre tid? I så fall ...
   Hur länge?
   När anlände paret?
   Hur många ungar?
   När lämnade ungarna boet?
   Orsak till ev. misslyckad häckning?
4. Övriga intressanta uppgifter?

UPPGIFTER OM HÄCKNINGSLOKALEN BEH. KONFIDENTIELLT

Uppgifterna sändes eller lämnas till
Bo Hjelmström
Stötgatan 4
531 00 LIDKÖPING

För att få en uppfattning om hur många par av häckande och enskilda individer av STRANDSKATA(Heamatopus ostralegus) det finns inom Lidköpings kommun vore undertecknad mycket tacksam för alla uppgifter rörande plats,tidpunkt,häckning, platser för näringssök,flyttning m,m.

Sänd eller lämna uppgifterna till Kjell Svensson
Majorsallén 74 c
531 00 Lidköping
0510/26992